دیمك مسموع دکلدر. حواشیٔ ابن الشیخ‌ده بویله‌جه مذکوردر.

«ایس»

کرمانیده ذکر اولندیغی اوزره اصل اولان (یئس) ك مقلوبیدر.

«ایضاً»

مصدریته منصوبدر. (سقیاً) ورعیاً کبی فعلنك حذفی واجب اولان مفاعیل مطلقه‌دندر. (رجع رجوعاً) معناسنه اولهرق (اض ایضاً) تقدیرنده‌درکه (عاد حکم ماسبق الی المذکور) دیمکدر.

«ایم الله»

همزه‌نك قطع وضعیله قسمه موضوع اسمدر. معناسی (یمین الله) اولوب قسمدر. (ایم) نك اصلی (ایمن) ایدی. تخفیف ایچون نونی حذف اولندی همزه‌سی همزهٔ وصلدر کوفیون؛ (ایمن) (یمین) ك جمعیدر دیدیلر.

«ایه دعنا عن هذا»

(ایه) سکون ها ایله کلهٔ زجر ومنعدرکه (حسبك من الکلام ماقلته) دیمکدر یعنی «صوص ارتق سویلدیکك یتشور» دیمك اولور [١]

ـ مابعدی وار ـ

[١] مؤلف قدس سره حضرتلرینك الف فصلنده (حسبك من الکلام ماقلته) جمله‌سیله نهایت ویرمه‌سی بك ظریفدر. الحق، بونکله فصل مذکوری مسکی الختام ایتمشدر. لله‌دره.

رومان

چفتلکده

— ١ —

تلاش ایله حقه قلم بوله‌مدیغندن و حالبوکه یارین‌ده پوسته کونی اولدیغندن بومکتوبمی قورشون قلمی ایله تحریره مجبور اولدم. بو حرکتم سنجه البته بر قصور عد اولنماز. استانبولدن مفارقتمك کیچه‌سی ساعت ایکیده بروسه‌یه خاله‌مك اوینه واردم. واپورده سنی نه‌قدر آرادیغمی صورمه. آره‌صره نره‌ده اولدیغمی اونوتورده بردنبره سنی کوره‌جکم ظن ایدر ایدم. حیفاکه واپورك هیئتیله برابر چرخ کورولتیسی بنی آجی اولان حقیقتدن پك آز زمان ظرفنده آکاه قیلاردی.

بردنبره خیالی بر امله دوشوبده صکره ناکهانی برسرعتله کاشف حقیقت اولمق نه‌قدر آجی، نه قدر حزین ایمش!. بوله‌ده نصل وقت کچیردیکمی یازمقده بر معنی کورمه‌دم. چونکه شایان تحریر برشی اولمدی. بورایه وصولمك دها ایرتسی کونی اوقدر جانم صیقیلدیکه همان واپوره آتلایوب استانبوله قدر عودتی کوزه آلدیردم.

بو جمعه کونی هوا کوزل اولدیغندن یالکز باشمه «عجملر». قدر کیتدم «عجملر» بوراده بر مسیره اسمیدرکه یول اوزرنده بولندیغندن اورادن هرپوسته استانبولدن کلنلری سیر ایتمك ممکندر. اوکون پوسته کونی اولمق مناسبتیله ساعت اون بر بچغه طوغری عربه‌لر یکدیکرینی متعاقباً ظهور ایتمکه باشلادی... محال برتصور!. فقط خاطرمه کلمش اولدیغی ایچون سویلمکدن واز کچمه‌یجکم. کلن عربه‌لرك ایچنده کوزلرمله برنی‌ده تجسسدن کیرو قالمدم.. بونك کیم اولدیغنی البته بیلیرسك!. لکن هیهات!.. برکلن اولمادی. شمدیلك بوقدرله اکتفا ایدیورم. بوندن صکره بن سکا بورادن هر پنجشنبه پوسته‌سیله برمکتوب کوندره‌جکم سن‌ده بکا بازار پوسته‌سیله کوندر. بوانتظامه رعایت اولنورسه بلافاصله مکتوبلاشلمش اولور.. بوندن فضله کوندره‌یله‌جکلرده بشقه.. بنی صورانلرك جمله‌سنه عرض خلوص ایلرم.. بنی اونوتمه‌دیمکدن کندیمی آلهمیورم..

— ٢ —

یلز سکّکه بوراده کونلرم نه‌قدر مغموم کچیور!. کیکله برابر وقت کچیرمه‌جك اولسه‌م ممکن دکل اکلنه‌میورم. چونکه آره‌ده اختلاف مشرب اولدیغی کبی موافقت حس دخی یوق. آنك ایچون پك صیقینتیدیم.. آه بیلسه‌ك سنی نه‌قدر آرایورم!. فقط هیهات آره‌ده خیلی مسافه وار. اضطرابمك سببنی بیلیورم. فکرم، قلبم سنکله هم آهنك ایدی. آیرلدق او آهنك بوزولدی. بونك ایچون مضطربم. سویله حکمه‌مده اصابت یوقی؟ ـ کندیمه باقدقجه حیرت ایدیورم طبیعتك بورالرده پریشانی ایله عظمت و علویتی ممتزج بر صوره‌ده یاراتمش اولدیغی بدایعه قارشو قلبده هیچ بر اثر تهیج نمایان اولمیور. اوقلبده که — بورایه کلدن اوّل — اك صولوق بر خندهٔ طبیعته، اك کوچك برغنجهٔ بهاره قارشو لرزه‌ناك تأثر اولوردی.. حسیاتم اویوشمش، تصوراتمه اکموافق بولدیغم جوبان یوللرندن کچرکن، آره‌صره قولاغمه کلن بلبل صداری، اوته‌ده بروده طاتلی طاتلی آقان صو شیریلتیلری بیخه صدای غراب قدر تأثیر ایتمیور.. بولدیغم درکهٔ حرمانی تصور ایدرسه‌ك حاله آجیرسك، آجی‌که مرحمت شایانم.

٢ نیسان تاریخلی مکتوبکی چهارشنبه کونی آلدم اوکون سکا جواب یازه‌بیلیردم فقط بریره دعوتلی ایدم، اونك ایچون یازه‌مدم. بکا چوق مطالعه‌ده بولندیغندن بحث ایدیورسك، هکم سکا ذهنکی پك یورمه دیه توصیه ایتمامشیدی؛ نیچون بوقدر اوغراشیورسك؟. ذاتاً وجودك ضعیف. الله ایتمسون بر خسته‌لغه کرفتار اولورسه‌ك بن نه یاپارم؟ قوزوم قرداشم کندیکی کوزت.. غریبده بکا برده خسته‌لق دردی چکدیرمه! انصافسز، بروسه‌یه اوته‌کنی بروکنی دعوت ایتدکده بنی برکره اولسون چاغرمدك دیمشسك؟ استانبولده ایکن سکا قاچ دفعه بروسه‌یه کلمکلکی تکلیف ایتدم.. هانکی برینه قارشو موافق جواب ویردك دائما عدم امکاندن بحث ایتمزمی ایدك؟. وجدانسز دیه‌جکم کلیور بنی بوراده‌ده تعیز ایتمیه‌جکمشسك اویله‌می؟. یازق سکا!.

— ٣ —

صالی کونکی تاریخ ایله مؤرخ اولان مکتوبکی صالی پوسته‌سیله آلدم. زوالللی چوجق سن کونکی بیله شاشیرمشسك. کزدیکك یرلری بکا آکلات. سویله‌جك بر شی اولمسه‌بیله باشم آغریماز.. چونکه نه یاپدیغکه واقف اولورسم معناً سندن آیرلمامش کبی اولورمکه بنجه مقصود اولانده بودر. استانبوله اینرکن اناطولی جهتی واپورینه بندیککی

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları

وواپورده برینه ..! تصادف ایتدیککی سویلیورسك. خاطرکده‌میدر ؟ کچن سنه ینه بویله بر اناطولی واپورنده ینه بویله برینه تصادف ایتمشدك . . تکرر تصادف بنی خیلی دوشوندیردی . یازمشسك‌که : « . . اسکله‌ده شمسیه‌سنه طیانمش طورییوردی . واپوره بیننجه‌یه قدر برچوق مدت کندیسنه متحسرانه باقدم . . عجبا اوبنم مفتونیتمدن خبردار اولمدیمی ؟. کندیسندن بش اون آدیم ایلروده بر پرستاری بولندیغنی طویمدیمی ؟ . عجبا اوده بنی شمدی خاطرلارمی ؟ . فقط نیه یاد ایتسون ؟ . اوبنم کبی بر چوقلرینی کورمشدر . هم‌ده کیم بیلور خیالنی نه کبی شیلر اشغال ایدیوردی . بلکه بر سودیکی واردر . بنسه، لکن ندندر بیلمم ؟ کیمه دقتلی باقه‌جق اولسه‌م اوده بکا مطلقا احالهٔ نظر ایدر . بوده اویله برقاچ کره‌لر بکا باقدی ایدی . . اوف آرتق دیکلمه بنی ..» وقعه‌یی حکایه‌دن صوکره تکدیراتمه تحمل ایده‌جککی سویلیورسك .. قرداشم! بنم تلاش وخوفمی موجب اولان احوالك نه کبی شیلر اولدیغنی سن پك اعلا بیلیرسك . بنم اك زیاده کوزتدیکم عفت وفضیلتدر چونکه بر کمسه‌ده فضیلت قالمینجه ناموس‌ده بولنماز . ناموسسز انسان ایسه البته هیچدر . . رصانت فکرندن امین اولمق شرطیله بنم بو نصیحتلرمی اهمیتسز تلقی ایده‌بیلورسك . . بو سوزلرمدن طولایی بنی معذور کوره‌جککدن امینم .. بن قرداشمه‌ده دوشوندکلرمی آچیقجه سویلیه‌مزسه‌م صکره نه یاپارم ؟ . اشته قورقوم بونك ایچوندر . متانت قلبکدن امین ایسه‌ك ایستدیککی یاپه‌بیلورسك سکا قارشو بویله آجی سوز سویلمك بنم ایچون بر وظیفه حکمنده اولدیغندن طلب عفوه حاجت کوره‌مم .. بونلر خاطرکده قالسونده ینه سربستجه حرکت ایت . . فقط هر نه یاپارسه‌ك بکا بیلدیرکه احوال قلبیه‌کی افعالکه کوره محاکمه وتدقیق ایدرك سکا ، ادراکم مساعده‌سنجه ایویی ، فنایی تلقینه مقتدر اولایم . بویله بر مربیلك وظیفه‌سنی بکا چوق کورمه . ذوقم بوندن عبارتدر . قرداشکی سندن‌ده مأیوس ایتمامك ایسترسه‌ك دیدیکیمی یاپارسین. سن وبن طبیعتده اولانلر محاسن خلقته قارشو بر مفتونیت مطلقه ایله مجلوب بولندقلری ایچون ، کوردکلری هر کوزل شیئه غیر اختیاری بر تمایلده بولنمقدن کندیلرینی آله‌مازلر. بنم بوبابده‌کی افراط حسیاتمی‌ده البته بیلیرسك ! . بونك ایچون سنی معذور کورمامك المدن کلمز . فقط شرط اعظم نفسه تحکم‌در بنم کبی شمدی‌یه قدر وایه‌دار سعادت اولمامش بر بیچارهٔ خلقتك ، ایجادات خیالیه‌سی شاننده بر پری پیکر ایله همبزم خیال اولمسی نه‌قدر روحپروردر ! . یولده کیدرکن ویاخود اوده اوتورورکن الجای تصادفله بر کوزل کورورسك. زمان کچر . . . او ، دیده‌دن نهان اولور ، سن ینه دریای وحدته طالارسك ، لکن خیالکی بر خاطره اوقشامقده بولنور . . اونه‌قدر دلپذیردر ! آره صره خاطرکه باقیشی ، اوتوروشی ویاخود یورویشی ، اشکال وجهیه‌سی ، بالجمله زینتیله پیرایه‌ده تجلی اولور . بن حیاتمی بویله مناظره حصر ایتمك ایسترم ، کورییورمیسك‌که بن سکا براز اول نصیحت ویرمك اوزره ایکن شمدی کندیم

نه‌لر سویلیورم ؟ . مع‌مافیه سن ینه نصایحمی استرحاماتمی نظر دقتدن دور طوتمه .. آنلر بشقه بوبشقه . .

سن نه‌قدر غریب اولمشسك !. هروقت کندیکی بنم ایچون بر بلای مبرم مقامنده عد ایدییورسك بیلمیسك که بلا بیله اولسه‌ك بنجه عنایت قدر مقبولسك . . برده سندن قورتولمق ایستمیان بن اولدیغم حالده ایکیده برده بندن نه وقت قورتوله‌جقسك دکلمی ؟ کبی مالا یعنی سرزنشلره نه لزوم وار ؟ . بنم سکا قارشو اولان حس مودتم سنجه داعیٔ کلال دکل ایسه ، حسیاتمدن سکا نه؟ امحاسنه مقتدر اولدیغم بوحسی بسلیان بن دکلمی‌یم.. اوف ! بنی اوزمکدن روحکجه مطلقا برلذت طوییورسك!. آرتق یتشیر یازمیه‌جغم . .

— ٤ —

تنبل، بوپوسته ینه نیچون مکتوب کوندرمدك؟ یوقسه خسته‌میسك ؟ دون اقشام بیلمزسککه نه‌قدر تلاش ایله پوسته‌جی‌نك ورودینی بکلدم . بودرجه غدارلغه، بو رتبه انصافسزلغه نه‌دن لزوم کورییورسك؟ کچن مکتوبکده استانبولده کچیرمکده اولدیغك عمرك لذائذندن بحث ایتمشسك. بزی- بونلری نقل ایله اولسون- حصه‌یاب تلذذ ایتمك یوقمی؛ اکلنجه‌لرکی نیچون بشقه‌لرینه حکایه‌بیله ایتمیه‌جك صورتده کندینه حصر ایدیورسك..بوکاخود بینلك دیرلر ..اوقومقده اولدیغك یکی بر روماندن بحث ایدرك دیمشسککه : « محرر بو کتابنده کبار وجهانپرست قادینلری پك کوزل تصویر ایله برابر کنج بر شاعرك حسیات سوداپرستانه‌سنی‌ده کندیسنه مخصوص بر تمیز قلب آشنایانه ایله پك کوزل تشهیر ایتمش .. بکندم ، شوقدرکه بوتقدیرم مؤلفك سلامتبینلکی ایله احاسن تصویراتنه راجع ؛ یوقسه قلباً متأثر اولمدم . . فی‌الاصل اویله ظن ایدرمکه رومانجینك مقصدی‌ده قلبه دوقونمقده دکل خفایا کشالقده‌در . » بوبابده‌کی فکرمی صورمش اولدیغك ایچون سویلیورم : بیلیرسککه بنم رومانلرده آرادیغم شی صرف سودادر هم‌ده بو یولده‌کی تصورات موجب ذوقم اولمق ایچون کندی خیالاتمه مطابق اولمق کرکدر چونکه هیچ اولمزسه سودایه عائد شیلری کندی قلبمجه طانیمق ایسترم ایشته بو سائقه ایله‌درکه — آموری — یی پك سومشدم؛ حالاده سورم. نجاتی بکله رفیقلرینك بوراده بولندقلری بش کون مدتجه خیلی اکلندك. اولجه‌ده سویلدیکم کبی بورایی نصل بولدقلرینی کندیلرینه سن صور . آنلر کتدکدن صکره بن فقیر ، بوراده ینه دریای بیکسی‌یه دالدم . حسیات عاشقانه‌نك اك مغموم زمانلرنده خیالگیر ابتسام اولان بر ایکی یادکار محبت اولمسه کندیمی تلف ایدردم صانیورم . نه ایسه ینه درد قلبی قاله آلمیه‌لم ایستدیکك کتابلری تحری‌یه هنوز باشلامدمسه‌ده بوکون یارین باشلارم نه‌قدر معذب اوله‌جغمی تخمین ایده‌بیلیرسین فقط بوعذاب‌ده سنك واسطه‌کله وارد اوله‌جغی ایچون بکا آجی کلمز . بورایه بر هفته قدر اولسون کله‌جککی وعدایتدیکك حالده‌یوم عزیمتك ایچون بر قرار ویره‌مدیککه متأسفم . چونکه بر آره‌ده کچنمه‌نك پك لذتلی اوله‌جغنی تصور ایدیورم: حیات اوزون بر مسافه‌در. اوله‌بیلیرکه بری برمزدن دها اوزاق دوشرز اکر بری برمزه محبتمز وارسه یقینقلقدن

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları

بالاستفاده بر آرمیه کلمکه چالشملی‌یز . بکا قالیرسه لایق اولاندە بودر . بیلیرسکه بنم ایچون اورایه کلمك احتمالی بوقدر اوحالده سن کلمکه غیرت ایت. برادە قونوشه‌جق خصوصیله سوز آکلایه‌جق هیچ برکیسه یوق. بزم کبی کندیسنی براز آکلاته بیلیکله تعدیل حسیات ایتمك احتیاج خلقیسنده بولنانلر، سوز آکلایه‌جق کیسه بولنیان بریرده نه حالده بولنورسه ایشته بن‌ده اوحالده‌یم . بو حال خوشه کیدرسه مسعودم؛ دکلسه دیمکله بدبخت. آرەصره قارا کلق قارا کلق شیلر دوشونیورم بودوشونجه‌لر آراسنده بنی کورسه‌ك شاشارسین . . حیاتی شمدی‌یه قدر بودرجه چرکین کورمه‌مشدم. فکرلرمی بلکه آتی تعدیل ایدر . بکا بر آز مفصلجه مکتوبلر یازار ایسه‌ك ایو ایدرسین بو قلب خسته اولمزسه سوزلرکله تسلیت بولور . یازدقلرمی اوقودم . افادەمده براز سرتلك وار کبی . . بونی‌ده بوراده قاتیلاشان قلبجه ، حسیاتمه اسناد ایت منتظر اولدیغم نتیجهٔ قراریکی کیکدیرمه‌دن یازارسه‌ك ثواب ایتمش اولورسك .

— ۵ —

کوزلرکدن اوپرم . ایکی مکتوبکی‌ده آلدم . اولکی مکتوبلرمدن درجهٔ تلاشمی آکلامش اولەجغك ایچون بووداعنامه‌لرکك بنی نه درجه مسرور ایتدیکنی تخمین ایدەبیلورسین . شمدی بروسه‌نك اك اکلنجه‌لی زمانیدر دیورسین حیفا که بوراده هیچ بر شی یوق . چکرکه طرفندن اوتورولورسه بر درجه‌یه قدر اکلنیله‌بیله‌جك . مع مافیه جمعه وپازار کونلری قره‌مان کوپی تعبیر اولنان مسیره چهتلری — که یکتادر — بر آز غلبه‌لق اولیور ؛ بزده آرەصره اورایه کیدیورز بوراده اکلنجه اشته بوندن عبارت . بوغاز ایچندن خصوصاً بیك عالملرندن بحث ایدییورسك . . آه اوارلری نه کوزل یرلردر ! بیکده بنی تخطر ایتدیککدن طولایی ممنون اولدم. بن؛ بوراده خیاله مراجعتله تسکین حسیاته چالیشیرکن سن اوراده اس تخیلات بدایعی کوریيورسك . خاطرات ماضی‌یی ایقاظ ایتمکله بنی بحضور دکل بالعکس مسرور ایتدك . چونکه قلبجه بومناسبتله حس ایتدیکم آجی ، برتأثیر لطیف براقدی . بوحکایه‌کله بیلسه‌ك بوحسرتزده‌یی نه کبی تفکراته دوشوردك . کچن سنه‌کی عالملرمز ، خصوصیله بر آقشام اوستی بیکدن ایستیمرك آریلیشمز بالجمله خاطرمه کلدی . مکتوبکی اوقورکن عادتا کندیمی اونوتدم . فقط دیدیکك کبی یتلم نیچوندر ؟ . کوردیکمز لطافتلر بزم قلبزده پك آز حکمفرما اولیور . . لکن اولطافتلری بر دها کورمه‌مك شرطیله . بنجه بربکندیکیمی ایکنجی ویا اوچنجی کوروشده پرستش درجه‌سنده سومه‌مك همان احتمالدن بعید کبی متصوردر . بونی سکاده بر قاچ کره‌لر سویلشدم. اوت طبع یکنسق بر حیاتدن خوشلانمیور ، نیچون انکار ایدەیم سودانك کاه کولدیریجی، کاه آغلادیجی تأثیراتنه دائما معروض اولمق آرزو ایدیورم . استانبولده ایکن بوصورتله اسرار عمر ایدردم . آمال قلبیه‌مله هم آهنك اولەجق ، حسیات محبتی تحریك ایده‌جك حادثات وآثار تجسسیله کندم ایچون بر حیات معنوی ایجاد ایتمشدم . آرە صره

مشهودم اولان محاسن صوریه وطبیعیه بوحیات معنویه‌یه بر شکل مخصوص ویرردی . عمرمك بوایامی حزین اولمقله برابر پك لطیف ایدی . چونکه خیالی بر حیات ایدی . زمان زمان بر شکلده عرض وجود ایده‌جکنی‌ده اوماردم بوراده ایسه ایواه ! . شمدیلك کچمشی یاد ایله دمکذار اولیورم. فقط بوده بالطبع چوق سوره‌مز. کله‌جك ایچون ایسه شمدیدن خبر ویرمم . آز قالدی اونوته‌جقدم ایکی پوسته اولکی ودادنامه‌کده بوراده یالکزلقدن طولایی ایتدیکم شکایته محل کورمه‌مشسك ! . دیمکله یالکزلق لفظندن مقصدم نه اولدیغنی اکلایه‌مدك . شکایتم حیات عمومیه شمولی اعتباریله‌نه‌فکرده بولندیغمی ایما ایدر صانیرم . بن‌او یالکزلقدن سکا خبر ویرمك ایسته‌مشدمکه آلام واضطرابنی آنجق سودا دنیلان اونشئهٔ معنوی ازاله ایده‌بیلیر. اوف نه سویلیه‌یم دوشوندکجه اویله شیلر خاطرلایورمکه یازمسی بنجه موجب المدر. چونکه قباتمش ظن ایتدیکم برچوق یاره‌لرك حالا آجیلرینی حس ایدیورم . چوق اولدیسه‌ده سویلدکجه ینه اولیه‌جق فطرتم حکمنجه بنم ایچون ارتباطسز ، املسز ، انتظارسز یشامق، حیاتمدن استفاده ایتمك قابل اولەمدیغندن براضطراب دائمی ایچنده بولنیورم .

— ۶ —

بو پوسته یکدیکرینی متعاقب ایکی مکتوبك کلدی. فوق‌الحد ممنونم بونلرك بریسی دون آقشام کلشدی : آنده بنم تنبللکمدن شکایت ایدیوردك ، برازده دارغینلق علامتی واردی . صباحلین وارد اولان التفاتنامه‌مك تأثرمی تعدیل ایتدی . اوزون مکتوب کوندرمه‌دیکم ایچون بنی تکدیر ایتمه‌مکی وقلبجه تسلیسازاولەکی برقاچکره‌لر رجا ایتمش ایدم . بوقسه سن حقیقةً رجادن آکلامزمیسك ؟ اواسترحامله‌ریمی هپ جعلیی عد ایتدك وایدیورسك؟ سنی تطمین ایچون نه کرکسه سویله‌ده آنی بیایم ؟..

بنم شوساعتده نه ایله مشغول اولدیغمی سویلسه‌م امینکه شاشارسك دون اقشام بر آز دیشاریویه چیقمشدم ..کچ وقت اوه کلدم. ماصه‌مك اوزرنده برمکتوب بولدمکه یازیسندن پدرمدن اولدیغنی تفریقده کوجلك چکمدم . ظرفی یرتوب محتویاتی کوزدن کچیردیکم وقت حیرت ایچنده قالدم . بردنبره صحتنه اعتماد ایده‌مدم . چونکه مکتوبده بلا افاتهٔ وقت بروسه‌دن حرکتله [...] کوینده عمجه‌مك چفتلکلرینه عزیمتم امر ایدیلیوردی. بوخبر بنی پك زیاده شاشیرتدی . فقط نه‌یاپارسك؟ امر پدره اطاعت ایتمك قابلی ؟ . برچوق ملال آور تأملاتدن صکره نهایت عزیمته قرار ویردم . لوازم سفریه‌یی احضاره باشلادق . چوق متأثر اولدم ، چوق حدتلندم، شمدی هم بومکتوبی یازیور ، هم‌ده بزم مصطفی‌یه یول ایچون لازم اولان اشیایی احضار ایتدیریورم .

بروسه‌ده ایکن بیله بونجه رنج وعذاب ایچنده اسرار حیات ایتدیکم حالده زواللی بن شمدی کوبلیلر، چفتجیلر ایچنده نصل وقت کچیره‌بیله‌جکم؟ بو خاطره قلبمی داغدار ایدیور لکن بونی کیمه اکلاتملی؟ کچن کون والده‌مه اوزون اوزادیه بر مکتوب یازارق بنی ینه استانبوله آلدیرتمیچون

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları

رجا ایتمشدم . هنوز بر جوابنه نائل اوله‌مدم .

آه ! برادر بو آنده نه درجه بدبخت اولدیغمی احتمالی یوق تقدیر ایده‌مزسك استانبولده ایکن پدرمك ازدواج ایچون واقع اولان تکلیفنی رد ایتدیکمدن طولایی نه‌قدر پشیمانم . فقط سن بیلمزمیسك‌که اوزمان بنم عقلم باشمده دکلدی ؛ بونی همده لزومندن زیاده بیلدیکك ایچون برکره دها تکراره حاجت کوره‌مم . ! پدرمك اوفاق بر درد قلبی اعظام ایله بنی بورالره قدر دفع ایتمسنه نه معنا ویره‌بیله‌یم ؟ . . آمان یاربی ! دوشنیوم دوشنیورمده کدرمدن ، حدتمدن ، تأثرمدن چیلدیرجغم کلیور . بن دها نه وقته قدر دهرك بتمك توکتمك بیلمیان بو کبی مشاقنه قارشو بلا مقاومت تحمله محکوم اولوب قاله‌جغم . . بنم کیده‌جکم چفتلکده عمجه‌مك قاین برادری خلیل افندی نامنده برذات اوتورییورمش . بو آنه قدر بن بو آدمك نه یوزینی کوردم نه اسمنی ایشتدم . . مزاج ومشربمز یکدیکرینه توافق ایتمیه‌جك اولورسه ـ که اغلب احتماله نظراً ده توافق ایتمیه‌جکدر ـ آنکله بر آره‌ده امرار حیات ایتمکلکمز نصل قابل اوله‌بیله‌جکدر ؟ اوف . . چوق مضطربم . . اضطرابمك درجه‌سنی بیلسه‌ك حقیقةً بکا وبنم بوحال پرملالمه ترحم ایدرسك . آه ، برچوق سنه‌لر برلکده کچیردیکمز اوکوزل کونلر ، اواکلنجه‌لی کیجه‌لر شمدی نره‌ده ؟ . . بونلرك خیالیله‌بیله تلطیف حافظه ایتمك ممکن اولمیان بومحلده برکرا اوینك بوجاغنده ، سونمك اوزره اولان برمومك شعاعیله بو سطرلری یازدیغم صره‌ده استانبولی تخیل ایدیورمده برکون سائق قدر شکار امواج قضا اولان زورقچهٔ توکلی اوطرفه طوغرو اطاره ایده‌جك اولورسه — هله بوکویدن عودتمدن صکره — بنی مکمل برچفتجی بوله‌جقسك ظن ایدیورم . ذاتاً لسانم حس اولنور درجه‌ده تبدله باشلادی اصوات استفهامیه‌یی بورایه مخصوص بر طرز مدیدایله تفوه ایدیورم بونی بوصورتله تلفظ ایتمامك اختیارمك فوقنده کورینیور .

خدا بیلیرکه بنی کوردیکك زمان طانیه‌میه‌جقسك . . . اودرجه‌ده تبدل ایتدم . . فقط بو تبدل شکلاً اولمقدن زیاده معنویات و اخلاق جهتیله‌در . اولجه جدیت ووقاری رد ایدن اکلنجه‌یی خفیفلکی سون بن ، شمدی اودرجه‌ده جدی اولمشمکه بوحالمه بن بیله شاشیریورم . تحف دکلمیدرکه حتی بزم مصطفی ایله اولان مناسبتمز بیله کلفت مراسمدن آزاده قاله‌میور ! بوندن صکره کی مکتوبلرم سکا [...] کویندن کله‌جکدر .

بر هفته‌در بوراده یاغمور یاغیور . . سوقاغه چیقمقلغك احتمالی یوق . . ذاتاً چیقلسه‌ده نره‌یه کیدیله‌جك ؟ . برکت ویرسون‌که بورانك عربه‌لری اکثریتله مضبوط و محفوظ اولدیغندن یارینکی سیاحتمدن او قدر چکنمیورم . اوطه‌ده‌کی کورلتی مکتوبمی تفصیله میدان ویرمیور . انك ایچون بوراده براقمغه مجبور اولدم بوقدر تلاش ایچنده یازی یازمق نصل قابل اوله‌بیلیر ؟ . باقی جمله‌یه عرض احترام ایدر وبنی خاطردن چیقارمامقلغکی جا ایلرم قرداشم .

اسماعیل حقی

ـ مابعدی وار ـ

ادبیات غربیه

مقالات تاریخیه

تاریخ کتابلرینی اوقومق ، وقوعات تاریخیه‌یی صیره‌سیله ، زمانلری ایله بیلمك ؛ بر مادهٔ تاریخیه‌یی قلمه آلمق ایچون کفایت ایتمز . انشای عادی اولدیغی کبی برده انشای تاریخی واردر . بر طاقم قواعد مخصوصه موجوددرکه آنلره رعایت ایدلمدکجه بر فقرهٔ تاریخیه تصویر اولنه‌ماز . آکلاتمق ؛ آکلامغه متوقف اولمغله برابر آکلاتمه‌نك طریقنی بیلمکده متوقفدر .

فرانسه ارباب قلمندن وتاریخ معلملرندن (آممان) بواساسه بناءً تاریخ اوقویان طلبه‌یه بر خدمت اولمق اوزره نمونه مقامنده بر طاقم وقایع مهمهٔ تاریخیه‌یی قلمه آله‌رق تدوین ایلمشدر . آنك کندی ابنای مملکتنه اولان بوخدمتنی بزه‌ده تعمیم ایتمك ایسته‌دیکمدن اومقاله‌لری لسانمزه نقل ایدییورم .

خدمتم موجب منفعت ورهین مقبولیت اولورسه بنم ایچون بیوك سعادتدر .

* * *

۱ . — مصر قدیمك مدنیتی

اك اسکی مدنیت اولا مصرده ظهور ایتمشدر . مصر مدنیتی ؛ طول مدت ، مبهم برحالده وخرافات ایچنده قالمشدر . بومجهولیت ؛ برنجیسی : مصر قدیمدن قالان آثار ایچنده یکانه شایستهٔ اعتماد ووثوق اولان «هیه‌رو غلیف» یازیلرینی اوقویه‌مامقدن [*] ثانیاً اسکی مصرلیلرك هرقومدن آیری اوله‌رق کندی بیلدکاریله یاشامق ایسته‌ملرندن تولد ایتمشدر . اسکی مصرلیلر دوشوندکلرینی بیلدیکلری کبی اقوام سائره‌دن براعتنای حسودانه ایله صاقلارلردی . ابوالمؤرخین هیرودوت : «مصرلیلر اقوام سائره‌نك عادات و قوانیننه مغایر عادات و قوانین اتخاذ ایدرلر ایدی» دیمشدر .

بو حالده مصر مدنیتنك بر صفت خصوصیهٔ ملیه‌سی واردر . مصرلیلرك اعتقادلرنده ، اصول حکومتلرنده ، قانونلرنده ، معارف وفنون نفیسه‌لرنده بو فرق ظاهردر .

اعتقادلری . — مصر کاهنلری ایله اهالینك اعتقادلری ؛ بری برینه بکزه‌مزدی . کاهنلر براله واحده پرستش ایدرلردی . شوقدرکه قوای فاطره‌یی اکثریا حیوانات عالمندن آلنان برر صورت ایله تمثیل و تشخیص ایدرلردی . (آپیس) نامنده‌کی بوغا آیینی کبی . حال بوکه اهالی بالذات بو صورتلره طاپارلردی . آخرته [موتالرك حامیٔ ارواحی اوزیریس] وتکرار دیرلمکه اینانیرلردی . مومیالر واهرام کبی بوزلمق ، ییقلمق امکانی اولمیان مدفنلر ؛ بونك ایچون ایدی .

اصول حکومتلری . ـ مصر اهالیسی اوچ قسمه آیرلمش ایدی . برنجی صنف ؛ کاهنلردن عبارتدی‌که معارف وخدمات دولت کندیلرینه منحصر ایدی ! ایکنجی صنف ، مدافعهٔ وطنله مکلف عساکر واوچنجی صنف ؛ فلاحت وصنایع ایله مشغول اهالی ایدی .

(*) هیه‌رو غلیف یازیلری فرانسه‌لی (شامپولیون) و (ماریوت بك) طرفندن حل و قرائت اولنمشدر .

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları

برر آتشین مایع حالنه کلیرده دهشتلی آلولر ایچنده «قلب» دینیلن بر لقمه ات نصل یانماز؟ یانیوردی .

§

کائناته لطافت ، نباتاته حیات بخش ایدن بهار صفا نثار ایرشمش ، بلبلر نغمه‌ساز ، کللر ، سنبللر رونق طراز اولمغه ، چمنلره یاسمنلر جامهٔ زمردین ایله نظر ربا برصورتده تزیین کسوهٔ طبیعت ایتمکه ، انهار جوش وخروش ، طوپراقلر آب حیاتی نوش ایتمکه باشلامش ایدی . صفا پروارن کلذاره خرامان اولمقده ، هرکس اقتباس حیات جاودانی ایتمکده ایدی . بتون خاك زمین جنت باغچه‌لرندن اینمش برر الوان پارچه‌لر حالنه کیرمش ، دنیا انوار صفای بهاره غرق اولمشدی .

مساکن طیور مسرتلر ، اکلنجه‌لرله طوله‌رق برر عالم دیکر تشکیل ، ایتمش بتون خلق جهان ایام حیاتك اك صفالی زمانلرندن معدود اولان الواح بهاری ، الوان شکوفه زاری تماشایه قویولمش ، اشجار ، ازهار رنکارنك لباسلره بورنمش‌ده برر دلربای نازین کبی پیش انظاره آتلمشدی . حاصلی شوایام بهارك شامی لمعهٔ آفتاب ، سحر صفا کستری ضیای شمس جهانتاب ایله نور دریالرینه طالمش ایدی . ثابت ایسه ورم کبی سامعه خراش اولان دهشتلی بر دردك پنجهٔ هلاکنده زبون اوله‌رق آلام عالم ایله مالی اولان قسوت انکیز خانه‌سنك پنجره‌سی اوکنه اوتوره‌بیلوب انین ایتمکده ایدی . مغموم کوزلرینی ، صولوق ، محزون چهره‌سنی ، طور رقت بخشاسنی کوروب‌ده متأثر اولمامق مرمر یورکلرك بیله الندن کلمزدی . برچوق سنه‌لردن بری انتظام کورمه‌مش ، حصاری خراب اولمش ، هرطرفی حزن والم ایله طولمش ، چیچکلری آچلمه‌دن صولمش ، آغاجلرینك یاپراقلری کماله ایرمه‌دن برر حال اصفرار کسب ایله‌مش اولان ، ژاله‌لری محزون کوکللو بر عاشقك چشمانندن دوکولن اشك تأثری اکدیران غریب بر باغچه اوبی چاره‌نك محزون قلبنه کویاکه حیات بهاردن بر پارچه دوشورمك ایچون نظرکاهی اولمشدی .

افسوس! دییورکه : ایکی سنه اوّل نورلره غرق اولمش بهارلر ایچنده سوردیکم صفالرك ایکی سنه صوکره بنی بویله باد خزانه معروض اولان شو پنجره‌نك اوکنده ایکله‌ده‌جکنی ، بهار ایامنده‌کی منظره‌سی نظرلره خزان کورونن اوغریب باغچه‌نك بکا نظرکاه اوله‌جغنی ، ایکی سنه ایچنده یاشادیغم شو عالمك ایکی سنه صوکره اجزای حیاتمدن برپارچه‌سنی قوپاروب‌ده وقتسز دیار عدمه سوروب کوتوره‌جکنی اصلا مأمول ایتمزدم .

بهار دینیلن او ایام فرح فزا ، کلزار ، چمنزار دینلن اوعالم صفابخشا بی چاره‌یه خزان کورونیوردی . صرصر فنایه اوغرامش‌ده آچیلیر آچلماز صولمش ، درت کونلك صفاسنه حسرت اولمش کللر ، یاخود الحان کوناکونی سامعه‌نواز اهل صفا اولورکن وقت خزانده جانانندن جدا اولوب‌ده لباس یأسه بورونه‌رك مسکن حزن انکیزینه چکیلوب سکوته طالمش بلبللره دونمش ایدی .

طویمامش ایدی ؛ نه ایام بهاره ، نه صفای کلزاره ، نه لطافت ازهار وچمنزاره طویمامش ایدی . هنوز

اون یدی یاشنده ایکن قطع امید حیات ایتمش ایدی . پك متأثرم ؛ چونکه آرقداشم ایدی . زیور

رومان

چفتلکده

— ٧ —

بادملی چفتلکی

بر خیلی زماندنبری دوام ایدن کیفسزلکم بو مدت ظرفنده سکا مکتوب یازمق لذتندن بنی محروم براقمشدی . حمد اولسون بوکون یازی یازه‌بیله‌جك بر اقتدارده بولندیغمدن سنکله بر آز دردلشمك ایستیورم . . بو ایکی اوچ آی ظرفنده یالکز بر ایکی دانه مکتوبکی آلدم . بو اهمال ولاقیدی قلبمده اوقدر بیوك یاره آچدی‌که تعریفندن عاجزم . احوال معنویه‌ده بعد و مسافه‌نك تأثیری اولمق بدیهیدر ؛ حقمده‌کی محبت وتوجهکك دائم اولدیغندن امین اولمقله برابر اوزاقده بولنمق ، خسته اولمق کبی احوال و تأثیرات خارجیه‌نك انفعالات معنویه‌یی یعنی معنویت بشریه‌ده بعض تبدلات وتحولاتی موجب اولدیغنی‌ده بیلدیکمدن حقمده کوستردیکك لاابالیکی نه‌یولده تفسیر ایتمك طوغری اوله‌جغنی تعیینده مضطر قالیورم .

بر آز اول بحث ایتدیکم خسته‌لکم عدم تقید اثری اوله‌رق دوچار اولدیغم نزلهٔ صدریه ایدی‌که بنی خیلی زده‌له‌دی . مع مافیه دیکر طرفدن‌ده موسم شتاپی هیچ حس ایتمه‌دن امرار ایتدیکمدن طولایی ممنونم . چونکه بوراده اوقدر قار یاغدی‌که اولری بتون چاتیلرینه قدر اورتدی . بروسه‌یی ترك ایتدیکم کون ، آرابه‌یه ساعت ایکیده بینمشدم . چفتلکه مواصلتمده طقوزه تقرب ایدیوردی . تعقیب ایتدیکمز یول چامورلو اولمقله برابر غایت لطیف ایدی . یول اوّل امرده ایکی ساعت قدر یوقوش یوقاری چیقیور ، قارلی طاغلرك ذروه‌سنه یاقلاشیور ؛ اطراف وجوانب برچوق زیتون آغاجلریله محاط اولدیغندن نظر تماشا پك خوش لوایح طبیعیه مصادف اولیور . اورادن انیش آشاغی اینیور و آرتق بوبایر کویه قدر دوام ایدیور . یازین بویولدن کیدوب کلمه‌نك پك لطیف اوله‌جغنی حساب ایتدم . آرابه سرعتله سیر وحرکت ایتدیکندن اون ساعتلك مسافه‌یی آلتی بچق ساعتده آلدم . کویده بنم حقمده احترامکارانه طاورانیورلر ، شمدیلك یالکزلقدن ، آرقداشسزلقدن بشقه هیچ بر شیدن شکایتم یوق . چفتلکك بناسی اوزاقدن اوزاغه هنوز منظورم اولمشدی‌که بکا طوغرو سرعتله بر آرابه‌نك کلدیکنی کوردم . آرابه‌لر تقابل ایتدیکی وقت قیصه بویلو ، شیشمانجه بر آدم اینه‌رك بکا یاقلاشدی . مکر بو ذات عمجه‌مك قاین برادری خلیل افندی ایمش . بری برمزی طانیدقدن ، اوکرندن صوکره برلکده چفتلکه عزیمت ایتدك . مواصلتمزده بنی طوغریجه اولجه استحضار ایتمش اولدیغی اوفاق بر دائره‌یه چیقارتدی . چفتلك یکنظرده ممنونیتمی موجب اولدی . چونکه حقیقةً نمونه اطلاق اولنه‌جق درجه‌ده کوزل انشا ایدلمش و آلات زرعیه اك صوك اصولده‌کی

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları

آمریقا ماکینه‌لرندن انتخاب ایدلمشدی. چفتلکه منتهی اولان طریق ایکی طرفی آغاجلرله مزین کنیش خیابان اولوب یاریم ساعت قدر امتداد ایدیوردی. بناسی پك بیوك اولامقله برابر رابطه‌لی وادارمیه الویرشلی ایدی. اوزاقدن یشیل آغاجلر آرەسنده کورونن قیرمزی کرمیدلری نظری برمدت اغفال ایدیوردی. کندیسی اللی بش یاشلرنده قدر تخمین ایدیله‌بیلن خلیل افندیی صافدل وخلوق بولدم. باخصوص خسته‌لکمك امتدادنجه ابدال ایتدیکی دقت واهتمامدن طولایی کندیسنه منتدارم.

چفتلکك مشتملاتی، اقامت ایتدیکم دائرەیی اوزون اوزادی سکا تعریف ایتمەیه‌جکم؛ چونکه بونك جالب نظر دقت بر جهتی یوقدر.

چفتلك عالمی شمدیلك خوشنه کیتیور. بن وقتمی قیرلرده قورولق، صو باشلرنده کچیریورم. ایلك بهار حلول ایتدیکی جهتله بورالری جنتدن نشان ویریور. هر آقشام بنجرەمك اوکندن آقان وصیره ایله برقاج دکرمنی چورن کوچوك درەنك بکا قدر واصل اولان طراوتلی صداسنی دیکله‌مەرك اویویورم. شرق طرفنده افقی قارلی طاغلر احاطه ایتمش. نظرمك آلیشمادیغی بو لوایح بنی بر آز اشغال ایدەبیلیور. خلیل افندی شمدیلك بوراده یالکزدر؛ فقط همشیره‌سی ایله انك قیزی بر هفته صوکره استانبولدن عودت ایده‌جکلرمش... آقشاملری چفتجیلکله، زراعته دائر قونوشمقله وقت کچیریورز. بکا اوزون اوزادیه تخملردن، آغاج آشیسندن، آمریقایه سپارش ایتمش اولدیغی زراعت آلتلرندن بحث ایدیور. بونلرك بکا نه لزومی، نه تعلقی وار؟ آه..! فقط نه یاپارسك؟ آرابه‌لردن چفتنده ایکی اوچ دانه آرابه وار... کونش غروبه یاقلاشدیغی بر زمانده یاخلیل افندی ایله برابر یاخود یالکز باشمه برینه بینه‌رك ــ پیکارلر ــ دینلیان بر قورولغه قدر کیدیورم. بعضاً یانمه اورتاچیلردن برنی‌ده آلیورم.

اوف! نه یاپسم، نافله بو صورتله کذارش عمردن‌ده بکا ایکی اوچ هفته صوکره کلال وغنا کله‌جکندن امینم. اوزمان نه یاپملی؟. امان یارب! بو بر قاچ آی دوام ایدن اضطراب جسمانی روحمه نه قدر آجینه‌جق صورتده تأثیر ایتمش! وجودمده حس ایتدیکم تعب ومشقت بیتمدمکی رخاوت وشورشه نسبتله هیچ منزلسنده!.. غریبدرکه لاقیدی، شطارت، غمسزلق کبی کوچکلکدن بری متصف اولدیغم خصائلك محوینه بو بر قاچ کونلك مدت کفایت ایتدی. شمدی کندیمی عدمه طوغرو بر خطوه دها یاقلاشمش بولدم. ممات!، اوللری بو کلمه بکا هیچ بر شیئی مفید دکل ایکن بو آنده نظرمده معنیدار طوریور. دنیانك، حیاتك، حتی انسانلرك قدرینی بیلمك ایچون بر آز مدت خسته‌لغك کفایت ایدیورمش! بن شمدی یکرمی یاشنه یاقلاشدم.. بو آنه کلنجیه قدر حیاتمدن نه استفاده ایتدم که بوندن صوکره استفاده املنمه بولنه‌یم؟.

هر آرزومه مالك اولمقله برابر کندمده اویله بر محرومیت کوریورم که بونی مناسبات مادیه ایله تدارك قابل اولمیور. بوحالم خلیل افندینك‌ده نظر

دقتنی جلب ایتمش اولمایدرکه ایکیده برده بکا نیچون متفکر طوردیغمی، نیچون هیچ برلافیردی سویله‌مك ایسته‌مه‌دیکمی صوریور. بونك سببنی بن بیلیورم‌که سویله‌یم.

کچن کون بانجه‌یه چیقمشدم. سودیکم بر کل آغاجی واردی‌که دائما صرف وقت واهتمام ایدر، یاپراقلرینی آییقلار، کندی الله صولاردم. تصادفاً یولم بنه اوجهته راست کلدی. باقدم‌که اوده اوچ درت کون اولکی طراوتی غائب ایتمش، دالللرینه بوجکلر اوشوشمش. اوستنده اوفاق بر غنچه آچیله‌مه‌دن صولمغه یوز طوتمش... بومنظره بنی دلخون ایتدی. غیر اختیاری متأثر اولدم. فدانك بوحالندن بیلم نیچون کندی آتیمه بر نشانهٔ تفأل ایتدم. ظن ایتدم‌که بن‌ده بر مدت صوکره بو حاله کیره‌جکم... اورکدم. فقط حقم یوق دکلی؟. بن دها کنجم.. یاشامق ایسته‌رم... آه یاشامقده بر مقصد اولملی! ایواه ایشته بو مفقود!

دها نه یازمیم؟ اویله شیلر حس ایدیورم‌که یازمه‌سی دکل، تفکری بیله بنجه موجب المدر.

— ٨ —

مکتوبکی آلدم. تشکر ایدرم. بنم حالمدن شکایتم سنی‌ده شکوایه سوق ایتمش! اونوتمق ایسته‌دیکم بر طاقم آجی آجی شیلری بکا اخطار ایدیورسك. نه‌قدر متأثر اولدیغمی سکا اولان محبتم اعتباریله پك کوزل تقدیر ایده‌بیلیرسك. فقط بنم مقصدم سنی سویلتمك اولمادیغی کبی کندیمی‌ده آغلاتمق دکلدی. تسلیت بولمق ایچون اوشیلری یازمشدم. ایکی رفیق مشفقك یکدیکرینی آغلاده‌بیله‌سی‌ده کندیلرینجون بر مدار تسلیت اولەجکندن بو استعداده مظهریتی دخی بزم ایچون وسیلهٔ برهان اولور. بوراسی کیتدکجه صیحاقلاشمغه باشلادی. درجهٔ حرارت دائما ترقی ایدیور، اودرجه‌ده‌که کوندوزین کونشده طیشاری چیقمق امکان خاجنده‌در.

دون بنه بو درجه صیحاق ایدی. هواده تنفس اولنه‌ماه‌یه‌جق درجه‌ده بر ثقلت واردی. وجودمی بر رخاوت، بر عطالت استیلا ایتمشدی. طوردیغم یرده اویومق ایستیوردم. خلیل افندینك ابرامی اوزرینه چارواچار آقشامه طوغری بر آز قیره چیقدق. اوته‌یه بریده کزینه‌رك چایرك بر کوشه‌سنده بر آغاج دیبنده اوتوردق. مشمول نکاهم اولان مناظر پك دلفریب ایدی. فقط طبیعت بشریه نه‌قدر متحمل ایمش! بر مدت اول بوکبی مناظر بدیعه‌دن فوق الحد متأثر اولورکن او اثناده الك علوی لوایح طبیعیه نظرمه پك عادی کورونیوردی. قلبده برحس مخوف طوییوردم. بونه تبدل سریع!. اوراده بولندیغم مدتجه پك آز لاقیردی ایتدم. کوزلرم دائما ثابت برنقطه‌یه منعطف اولدیغی حالده دماغم دوشونمکسزین بلاحرکت طوریوردی. آرەده صیره‌ده بتون اعضامه بر اورپرمه کلیوردی. سببنی بیلیورم‌که سویله‌یم! وحدتی، تنهایی، عزلتی پرستش ایدوب دوشونمك آرزو ایدیورمده نه دوشونه‌جکمی بیلیورم! او اثناده بر آیاق کورلتیسی ایشتدم. بش آلتی یاشنده قدر تخمین اولنان کو چوك برقیز جوجوغی بزه طوغری قوشه‌رق کلدی. طوتوب اوپدم.

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları

چوجوق بندن قاچمادی. بن امیدمك فوقنده اولان بو وقتسز التفاته سبب نه اولدیغنی صوردم. او جواب ویرمه‌دن کوچوجك الیله بر آغاجه اشارت ایتدی. مکر بزدن کراز ایستیورمش. برمندیل طولوسی یمش طوبلایوب اوکنه براقدی. نه سعادتدر بو چوجقلق! خلیل افندیيه اولادی اولوب اولمادیغنی صوردم. اوکرندم که زوجه‌سی وضع حملی اثناسنده وفات ایتمش. یالکز برهمشیره‌سیله انك اون ایکی اون اوچ یاشنده بر کریمه‌سی وارمش. فقط اونلر استانبولده بولندقلرندن یارین اوبرکون کلملری محتمل ایمش. حتی علاوةً دیدی که:

— زهرابی کورسه‌کز پك سورسکز. یاراماز. سزه بورادهکی صیقنتیلرکزی اونوتدورور.

کچن مکتوبلرمك برنده سکا خلیل افندیدن بحث ایتمشدم. تکرار ایدرم که غایت صاف بورکلی بر آدم. داعًا ایشی کوچی الیله مشغول. بو یيل حاصلات زیاده اولورسه کندیسی اونسبتده شن. هوالر قوراق کیدرسه آرتق یانسه یاقلاشلماز. وجودینی بتون زراعته، چیفتجیلکه حصر ایتمشدر. کویلولر کندیسندن پك خشنود کورونیورلر. کونش غروب ایتمشدی که برمزدن حرکت ایده‌یملك بزم کورلتیمزدن بر قاچ قوش اورکدی. قانادلرینی چارپه‌رق قاچشدی. قونوشه قونوشه بورومکه باشلادق. آغاجلرك آره‌سندن قورتولنجه بزی غرب طرفنده افقك اوزرنده زوالیذیر اولان بر رنك احمرار قارشیلادی. شو آنده اسرار ایتمکده اولدیغم حیاتك باشلیجه مناظری ایشته بوندن عبارتدر. بو بابده‌کی حسیاتمی، تأثراتمی دها زیاده اوکرنمك ایچون سنك کندیکی بنم یرمده فرض ایتمکلکك کافیدر. بوقدر یتیشیر. کلهجك مکتوبمی دها اوزون یازمغه غیرت ایدرم. شو شرطله که سنککیلرده اونسبتده مفصل اولمالیدر:

بومکتوب کچن هفته کوندریلهجك ایکن نصلسه جیبمده قالمش. شمدی پالطوسی کیرکن یره دوشدیکندن پوسته‌یه کوندرمزدن اول شو آشاغیکی سطرلری‌ده علاوه ایتمکدن چکنمدم.

بری برمزه کوندردیکمز مکتوبلرده همان هردفعه بونلرك قیصه‌لغندن شکایت ایتمك بزجه عادت حکمنی آلدی. بونك ایچون بعدما سکا برر هفته‌لك مشهوداتمی معلن مکتوبلر کوندرمکه غیرت ایده‌جکم. فی الحقیقه برادره هرپوسته یازلمغه شایان شیلر پك آز بولنیور. هم بوندن برشی‌ده آکلاشلیور. خلیل افندی بوندن بش کون اول همشیره‌سیله همشیره زاده‌سنی استقبال ایچون یاننه بر اوشاق آلهرق بروسه‌یه کیدرکن بنی‌ده برابر کوتورمك ایسته‌دی.

— کوك تپه — دینیلن قریه اوتوز قرق خانه‌دن مرکبدر. یوکسك بر وادیده کائن اولمه‌سی سبب تسمیه‌سی حقنده بر فکر کافی ویریور. اثنای سیاحتمده مصادف اولدیغم کاه علوی کاه دقیق لوایح طبیعیه بنی هرآن باشقه بر حسله متلذذ ایدیوردی. یوکسك وواسع مرعالرده اوتده بریده چوبانلرك یاقدیغی آتشلرك دومانی کورونیور. سورولرك اوزاقدن اوزاغه آهنکدار صدالری ایشیدیلیوردی. الوان رنکارنك ایله مزین یشیللکلك روح پرورانه

خلیل افندی همشیره‌سی وانك قیزیله برابر عودت ایتمش، حتی عودت ایده‌لی ایکی کون اولمش.. بنم بو اثناده ظهور ایتمه‌مکلکم اوزرینه بو تذکره‌یی یازمغه مجبوریت کورمش. چفتلکه عودت ایتدیکم وقت کیچه اولمشدی. ذاتاً مابعدی وار

اسماعیل حقی

ادبیات غربیه

بر عائله

(کی‌دوموپاسان) دن

اون بش سنه‌دن بری کوزدن غائب ایتدیکم آرقه‌داشم (سیمون رادومن)ی کورمکه کیدیوردم.

اسکیدن انیس فکرم، الف ابی، الك عزیز محجم ایدی. کندیلریله راحت، اکلنجه‌لی اوزون کیجه‌لر کچیریلن، اسرار قلبیه‌دن، احوال خصوصیه‌دن بلا احتراز بحث ایدیله‌بیلن، مصاحبت یاواش یاواش ایلریله‌دکجه فکری تشویق وایقاظ ایله سربستجه بر جریان ویرن محبت متقابله‌دن متولد فکر نادر، وظریف بولندوران محبلردن بری ایدی.

بر خیلی سنه‌لر بری برمزدن آیرلمادق. برلکده یاشامش، سیاحت ایله‌مش، دوشونمش، تخیل ایتمش، برمزك خوشنه‌کیدن شیئی دیکری‌ده بر محتله سومش، بر کتابلری، بر اثرلری اوقویوب حیران قالمش، بر درلو احتساسات ایله دوچار هیجان اولمش. الحاصل یکدیکرمزك فکرینی اودرجه سریع، اودرجه مکمل آکلار بر حاله کلمش ایدی که بوکا برتعاطیٔ نظر کفایت ایله‌ردی.

نهایت، تأهل ایتدی. قوجه آرامق ایچون یارسه کلش طشره‌لی‌جه قیز آلمشدی. صاووق اللی، صاف، براق، بی‌مأل کوزلو، اینجه، صوغوق سسلی، قوجه‌یه واره‌جق سائر یوز بیکلرجه قوقله‌لره بکزه‌ین او مینی مینی صاریشین، اوضعیف، نخیف قیز نصل اولدی‌ده بوذکی، فطین، اینجه فکرلی چوجوغی تسخیر ایتدی؟.. بوکبی شیلری آکلامق قابلیدر؟ شبه یوقکه ایی، صادق، مشفق بر قادینك آغوشنده تماماً بختیار اوله‌جغنی امید ایتمش؛ فقط ساده، طاتلی، مدید بر بختیارلق امید ایتمش ایدی. بتون بو سعادت حالی اوصولوق صاری صاچلی کلتینك شفاف نظرنده سزمش ایدی.

هیچ دوشونمه‌مش ایدیکه عصبی، فعال بر آدم حقیقت بلاهت آمیزی اله کچیرنجه هر شیدن اوصانیر. مکرکه هیچ بر شی آکلابه‌مایه‌جق قدر احمقلشمش اولسون!

باقهلم اسکی آرقه‌داشمی شمدی نصل بوله‌جغم؟ بنه ذکی، نکته‌پرداز، مسرور مستهزی، ممتیچ اوله‌رقمی؛ یوقسه طشره‌لرده سورولن صوغوق، اطرادیٔ حیات ایچنده اویوشمش قالمش اوله‌رقمی بوله‌جغم؟ چونکه بر انسان اون بش سنه‌ده طانیایه‌جق درجه‌ده تبدل ایده‌بیلیر!

* * *

قطار کوچوك بر موقفده طوردی. واغوندن اینرکن شیشمان، اما صوك درجه‌ده شیشمان،

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları

بنده‌کز بر چوق تجار اسلامیه‌یی طانیرم که بو کونکی کونده هر برینك ثروتلری برر فابریقه تأسیسنه، عجزهٔ صنعتکارانمزك احیاسنه‌مدار اولهجق برر دستکاه ترقی کشادینه مع زیادهٔ کافی ایکن حیفا که فکرلرنده بوصورته موافق هیچ بر حس کوریلهمه‌یهرك سرمایه‌لری تزاید ایتدیکه، معاملات ومناسبات تجاریه‌لری توسع ایلهدیکه، اسکی فکر محدودنده طورور. بر آدمك صنعتنده‌کی استعداد وغیرت ترقی جویانه‌سی تربیهٔ فکریه وعلمیه‌سیله متناسب اولهجنی حقیقتته کیمسه اعتراض ایده‌مز.

ارباب تجارت میانسنده غربك ترقیاتنه واقف اولهرق یزده مطلوب اولان مقصد ترقیه طوغری تمدید فکر، قطع مسافهٔ غیرت ایده‌جك درجه‌لرده برتربیهٔ فکریه‌یه مالك ذوات بولندرمق صورتیله دفع اسباب تدنی ایده‌بیلك خصوصی‌ده ینه اکا بر مزدن بواوصافی حائز ذواتك رغبت ومداخله‌لریله ممکن اولور.

ایشته عدم رغبت یرینه تجارت وصناعته عمومك توجه و رغبتی جلب ایدوب سالك اولمایانلری جلب ودعوت وسالك اولانلرینی‌ده مسکللرندن خشنود وانلری ایقاظ و مظهر غیرت وتشویق ایتمك پیاسه‌مزی تشکیل ایدن، بضاعهٔ مالیهٔ تجاریه‌نك مقدارینی تزیید ایله اونسبتده دخی تشبثاتی توسیع ایلهمك ودیدیکم کبی غربك ترقیاتنه واصول تجارت ووسائط موجودهٔ صناعیه‌سنه واقف وبزده‌کی ترقیات مطلوبه‌یه آکاه فاضل مقتدر ذواتك تکثیریله عالم تجارتمزی توسیع ایتمك والحاصل تجارت وصناعتمزك ترقیسنه خدمت ایلهمك انجق طبقات عالیه‌ده بولنوب ثروتلری، اعتبارلری، اقتدار و فکر ترقی پروریلری عالی اولان ذواتك معاونتلریله حاصل اولهبیله‌جکنی شمدیه قدر اثبات ایده‌بیلدم ظن ایدرم.

ایشته کیفیته شو نقطهٔ نظرله باقیلهرق ثروتلری مساعد اولان ارباب علم واقتدارمز علناً تاجر عنوانی طاقینهرق عالم تجارته داخل اولدقلری حالده ترقیات مطلوبه‌یه وصول ایچون عادتا طرق مسدوده‌نك برچوغنی فتح ایدملش اولهجق ومعنیً ومادهٔ عالم تجارتمز تصوره صیغمز درجه‌لرده اکتساب اهمیت ایلهمش بولنهجقدر.

ذاتاً عالم تجارتده بولهجقلری ارکان ایله شو ذوات نوسلوکك عقد ایده‌بیله‌جکلری شرکتلر هر درلو تأسیسات تجاریه‌یه مساعد اولهبیله‌جکی کبی بریکیلرك تجارب ووقوف مسبوقلری اونه‌کیلرك وسعت فکریه و استعداد ذاتیلریله برلشه‌رك و هر ایکی قسمك قوای مالیه‌لری‌ده اجتماع ایده‌رك ترقی ایچون ایشه اصل او زمان کوزل بر حاضرلق کورلمش اولورکه عالم تجارت وصناعتمزه بر شعلهٔ انتباه و تیقظ حکمنه کچه‌جك اولان شو ذاتلرك خدمت تحریر ایله ذوقیاب اولانلری ایش آرمسنده و یول اوستی بر چوق لازم التحریر وشایان نشر وترجمه مواد و اعلاناته و مطبوعات تجاریه و صناعیه‌یه تصادف ایده‌جکلری کبی بعضلری‌ده هم بر فابریقه کشاد ایچون لازم کله‌جك ماکینه‌لرله اوسته‌لری بولمق، هم‌ده اوروپانك مؤسسات و اعمالاتخانهٔ تجارت صناعتلرینك احوالنی آکلامق ایچون تزیید

معلومات واعتبار ایتملری دخی بونی تعقیب ایدنجه ترقینك برقسمی حاصل اولمش حکمنه کیرر.

هله تجار وصنعتکار سلکنه دخول ایتمك ایچون افرادمزده حکمفرما اولان رغبتسزلکك الك بیوك اسبابی، انسانك خلقةً مجلوب اولدیغی شرف ذاتینك اوراده‌کی فقداندن ایلری کلمش اولدیغندن شرف وصیتلری هرصورتله طانمش اولان اکابرمزك بوقسمه سلوکلری اول امرده ایشته بوجهتی اورته‌دن قالدیریر وتاجر ویا صنعتکار اولدیغنی بیان ایدن، آدم اولدن اولدیغی کبی، کندیسنك محضا بو مسلکده بولنمه‌سندن طولایی، قابلیت تحریر وقرائت، نجابت نسبیه کبی شیلردن محروم عادی بر شخص ظن وتلقی ایدلهسندن آرتق احتراز ایتمه‌مکه‌باشلارایسه‌حکومت سنیه‌دخی‌تجارت‌وصناعتك ترقیسنه الك زیاده یاردیم ایتمك اوزره — اوروپا مراکز تجاریه‌سنده اولدیغی اوزره — پیاسه‌ده تجار ویا صنعتکار اولانلرمزك اجتماعنه مخصوص برمحل یعنی بورسه کشادی وتجارت ویاصنایعده هرهانکی صورت ایله اولور ایسه اولسون ترقی ایده‌بیلنلرك تلطیفی، وتجار ویا صنعتکاران نزدنده خدمت ایده‌جك کاتب، خدمه وچراق وسائره‌نك تعیین مدت مساعیلری واستحقاقلری کبی هردرلو احتمالاته قارشی حقوقی محافظه ایده‌جك اسبابك استحضاری ومثلاسرا‌جخانه‌اوزون چارشی کبی صنوف صنعتکارانك بولندقلری محلده‌برر مکتب کشادیله‌کرك اوقوبوب یازمق، کرك صنعتلرینه تعلق ایده‌جك شیلری اوکرنمك وباخصوص هرصنعتکار وتاجرك تزیید ثروتنه الك زیاده یاردیم ایدن اصول دفتری وحسابی تحصیل ایلهمك اوزره اوصنعتکارلرك شاکرد، قالفه، کبی چراقلریله کنج وسنلری مساعد اولان اوستهلرینك هرکون ویاهفته‌ده اوچ درت کون اولسون برر ایکیشر ساعت اومکتبده تحصیله مجبور ایدللری کبی تدابیر علاوه بیورور؛ وایشته بر ایکی شعبه‌مزده آرزو ایدیلن ترقی آنجق بوصورتلرله تیسرنمای حصول اولور.

رومان

چفتلکده [*]

روح نوازنه تحرکی بنی بوسبتون بوعالم انوار ایچنه غرق ایدیوردی.

بو کوزللکلرك هر برینی قلبم باشقه بر درلو سویوردی. انسانك سومکه نه‌قدر احتیاجی وار ایمش! ... محبت نامنه آنجق مقهوریت قلبیه‌یه آشنا ایکن بنه قلبمك بومیلان غیر ارادیسندن کندیمی بردرلو ضبط ایده‌میورم. فقط اعتراف ایتملیم‌که بوکون بنم استحسان ایده‌بیله‌جکم هر شی اووجود پریده‌یه اضافتله نظرمده بر قیمتی حائز کورنمکده‌در. هرتبدل مناظره‌ده آنك باشقه بر اداسنی تخطر ایدیورم. جبال رفیعه آغاچلقلر، صو چاغلایانلری، دره‌لر، هبوب ایدن روزکار بتون آنکله ایتدیکمز مکالمات عاشقانه‌یی عکس ایدیور صانیورم. بکا اویله کلیورکه بر آز دقتله

[*] کچن نسخه‌ده‌کی رومانك ٦١١ نجی صحیفه‌نك باش طرفنه قونولان برقاچ سطر فضله‌در.

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları

وقف کوش ایده‌جك اولسه‌م اوبی چارمنك صداسنی ایشیده‌جکم .

کوبه واصل اولدیغم زمان اطراف مستغرق صمت وسکون ایدی . کوك یوزی شفاف بولوطلردن متشکل بر غازهٔ سفید ایله مستور ایدی . مسافرهٔ نازل اولهجغم محل خلیل افندینك طانیدقلرندن برذاتك خانه‌سی ایدی که خیلی مدت برابر بولنمشدق. بن اول امرده کویه طوغری چیقمیوب باغلر آره‌سندن وبوکسك آغاجلر سایه‌سنده امتداد ایدن طار بر یولی تعقیب ایتمك ایسته‌دم. فقط قایالق اولان بویولك بوکومنی طولاشیر طولاشماز کندیمی غیرمنتظم باتلمش ویکدیکرندن باغچه‌لرله تفریق ایدلمش منفرد وبرقاتلی اولر اوکنده بولدم . هرمسکنك خارجده طاشدن ویا تختەدن بر مردیونی واردی که بوده اوست قات اعتبار ایدلمك لازم کلن وطوپراقده بنا ایدلمش اوطه‌لرك فوقنده بولنان دائره‌یه چیقمق ایچون ایدی . بنجره‌لرك اوکنده برر چارطاق واردی . بونلرك هربرنده اوزوم صالقملری نظر اشتهابی تحریك ایدیوردی . بوراده کی حیات صرف راعیانه ایدی . حقیقةً هردرلو تقیدات دنیویه‌دن آزاده بر عمر سورمك ایسته‌ینلر بورادن موافق عزائکاه بوله‌مازلردی . مسافرهٔ اقامت ایتدیکم اوج کون ظرفنده جواری ایچین ایی طولاشدم . هر آقشام کیجه‌یه طوغرو عودتمده قارنم نهایت درجه‌ده آچ اولهرق سفره‌یه اوتورور، کال تهالکله طعام ایله‌ردم . یمه‌کلرینی باشلیجه کومسه‌کی طاووقلر، بعضاًده قوزولر تشکیل ایدیور . اینك سودیله مانده سودندن چیقاریلان تره یاغلری ، یاقینده‌کی باغچه‌دن قوپاریلان تازه سبزوات ، کراز واوزوم کبی میوه‌لر تناوللرندن غنا کتیریله‌جك درجه‌ده مبذول . بو درجه تفصیلاتدن معذب اولورسه‌ك ایشته ختام ویریورم . کندیمدن بوقدر بحث ایتدیکمدن طولایی بنه بنی خودکاملقله اتهام ایتمه . چونکه بوراده‌کی کویلولرك احوالندن، اخلاق وعاداتندن بحث ایده‌جك اولسه‌م مکتوبمی اوقویوب بیتیره‌جکی اصلا امید ایتم. هرنه ایسه، بن بوراده‌کی اقامتم خلیل افندیدن آلدیغم بر تذکره ایله ختام بولدی.

خلیل افندی همشیره‌سی وانك قیزیله برابر عودت ایتمش ، حتی عودت ایده‌ملی ایکی کون اولمش . . . بن بواشناده ظهور ایتمه‌مکلکم اوزرینه بوتذکره‌یی یازمغه مجبوریت کورمش .

چفتلکه عودت ایتدیکم وقت کیجه اولمشدی. ذاتاً یورغون بولندیغمدن کیسه‌یی کورمکسزین طوغریجه دائره‌مه چیقدم . مندرك اوزرینه اوزانیوردم .

بن یورغون اولدیغم وقت بر درلو اویویه‌م . بو کیجه‌ده اویقوم قاچدی . هوا لطیف اولدیغندن برمدن قالقدم . بنجره‌می آچوب اطرافی تماشایه قویولدم . طائر آوارهٔ نکاهم طبقات ظلام آره‌سنده هیچ برشیئه تعلق ایتمکسزین طولاشدیغی وقت فکرمده بیلم نه کبی بر سبیدن طولایی بوکان قادینلرله اشتغال ایدیوردی. پیشکاه تفکرمده قرق بش یاشلرنده شالوارلی، مینتانلی ، باشی یمنیلی ، صاچلری متعدد اورکولو بر قادین ایله یانی باشنده بنه کندیسی کبی کیفش، یوزی کوزی اسمر، اوفاق برچوچق تجسم ایدیوردی. چیرکین خیالاتی فکرمدن طرد ایتمك آرزو ایتدیکجه اونلر لایتقطع بنی تعذیب ایدیوردی . نهایت صوبونوب یاتاغمه کیرمك اوزره ایدم که کوشمه برترانهٔ لطیف عکس ایتدی. بوبرعود نغمه‌سنی آکدیریوردی که هبوب ایدن خفیف روزکار صوك ایکیلتیلری بکاقدر ایصال ایدیوردی. اوّل امرده تأثیر تعبله دوچار خلل اولان قوهٔ مدرکه‌مك بنی اغفال ایتدیکنی ظن ایتدم . دقتله دیکله‌دم . فی الحقیقه برعود صداسی ایدی . همده یاقینده بر پردن چالینیوردی .

موسیقی‌یه بنم نه درجه مفتون اولدیغمی سن بیلیرسك . همان فرلایوب بنجره‌یه قوشدم ، ظلتلر ایچنده آغاجلقلر آره‌سنده طولاشدیغندن اولمل که بوسسده لیال مقعره‌یه مخصوص برمحزونیت خفیه، شکایت غریبه واردی. دیکله‌دم ، اینجه وآهنکدار برصدا یاواش یاواش ترانهٔ عودی تعقیب ایدیوردی. شمدی‌یه قدر بو درجه تلذذ ایتمه‌مشدم . عودك بو کیجه‌دن اعتباراً بدء ایتمسنه نظراً بونی چالانك یا والده ویا کریمه‌دن بری اوله‌جغنه شبهم قالمدی . کوچوك قیزك دها اون اوچ یاشنده اولدیغنی خلیل افندی اولجه سویلمشدی . بناءً علیه انك بوقدر ماهرانه ترنم ایده‌بیله‌جکنده تردد ایدیوردم . دیمك که بونی چالان والده‌سی ایدی . کوکله‌ده بر انبساط، دوداقلرمده بلیرسز بر تبسم پیدا اولدی . کوزمك اوکنده طولاشان اولکی خیالات یرینه شمدی بشوش چهره‌لی ، کوزل یوزلو پری پیکران اوچیوردی . لکن پتیشیر . پتیشیر . بونلر نه‌قدر فنا دوشونجه‌لر! . تبدیل فکر ایچون بر آزا طرافه باقدم . ایلك بهار اولانجه‌لطافت وطراوتیله‌وادینك اوستنده پویان اولیوردی . لاله ، منکشه ، کل ، یاسمن قوقولریله معطر اولان نسیم یوزمه چارپدقچه روحمده سرینلك حس ایدیوردم . قیرلرك اوستنه سیسلر ، ضیای ماهتابه طوغری تعالیه باشلارکن قلبمده پوسیسلره بورونه‌رك اونامتناهی عظمتی سیر ایتمك ، بیاض بولوطلر آره‌سنده غائب اولمق ، بر باشقه عالملر ایچنده طولاشمق ایستیوردی . یاریم ساعت قدردها دیکله‌دم. آرتق عود چالمیوردی. بر سکون مطلق حکمفرما ایدی . یالکز کاهیجه اوزاقدن اوزاغه برقاچ کوپك حاولیور ، بنجره‌نك اوکندن آقان دره‌ده بوسکونته آهنك اولیوردی. جامی اورتدم . آرتق یاتهجغم . یارین بنه قونوشمق اوزره شمدیلك مکتوبمی بوراده براقیورم .

§

— ایرته‌سی کیجه . ساعت بش —

بوصباح ایرکندن مصطفی اوطه‌مه کلدی . «نه‌ایستیورسك؟» دیه صوردم. افندینك کندیسنی کورمه‌دن آیرلمامقلغمی رجا ایتدیکنی سویله‌دی . «بکی» دیدم ، کیفکه باشلادم . بونك اوزرینه ایکی ساعت کذار ایتمشدی که برابر اوشاق کلوب افندی سزی بکلیور دیدی .

مابعدی وار

اسماعیل حقی

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları